

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 64/20

Λουξεμβούργο, 28 Μαΐου 2020

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις
C-597/18 P, Συμβούλιο κατά K. Chrysostomides & Co. κ.λπ.,
C-598/18 P, Συμβούλιο κατά Μπουρδούβαλη κ.λπ.,
C-603/18 P, K. Chrysostomides & Co. κ.λπ. κατά Συμβουλίου,
και C-604/18 P, Μπουρδούβαλη κ.λπ. κατά Συμβουλίου

Κατά τον γενικό εισαγγελέα G. Pitruzzella, τα δικαστήρια της Ένωσης δεν είναι αρμόδια να εκδικάζουν αγωγές αποζημίωσης που ασκούνται κατά της Ευρωομάδας

Η Ευρωομάδα (Eurogroup) είναι άτυπος οργανισμός ο οποίος αποτελεί ιδιαίτερη έκφραση του διακυβερνητισμού, ως στοιχείου της συνταγματικής αρχιτεκτονικής της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, και ο οποίος λειτουργεί ως «γέφυρα» μεταξύ των εθνικών, των ενωσιακών και των διακυβερνητικών οργάνων

Κατά τους πρώτους μήνες του 2012, διάφορες τράπεζες εγκατεστημένες στην Κύπρο, συμπεριλαμβανομένων της Λαϊκής Τράπεζας Κύπρου (Λαϊκή) και της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία (Τράπεζα Κύπρου), αντιμετώπισαν χρηματοπιστωτικές δυσχέρειες. Ως εκ τούτου, η Κυπριακή Κυβέρνηση υπέβαλε αίτηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής στον πρόεδρο της Ευρωομάδας¹, ο οποίος ανέφερε ότι η ζητηθείσα χρηματοπιστωτική συνδρομή θα παρασχεθεί από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ) στο πλαίσιο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής που θα συγκεκριμενοποιούνταν με μνημόνιο. Το μνημόνιο αυτό αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων μεταξύ, αφενός, της Επιτροπής από κοινού με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και, αφετέρου, της Κύπρου. Με δήλωσή της τον Μάρτιο του 2013, η Ευρωομάδα ανακοίνωσε ότι οι διαπραγματεύσεις κατέληξαν σε σχέδιο μνημονίου σχετικά με την αναδιάρθρωση της Τράπεζας Κύπρου και της Λαϊκής. Στη συνέχεια, η Επιτροπή, εξ ονόματος του ΕΜΣ, και η Κύπρος υπέγραψαν το μνημόνιο και ο ΕΜΣ χορήγησε στο εν λόγω κράτος μέλος χρηματοπιστωτική συνδρομή. Στις 25 Απριλίου 2013, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2013/236 σχετικά με ειδικά μέτρα για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης².

Διάφοροι ιδιώτες και διάφορες εταιρίες ήταν τότε δικαιούχοι λογαριασμών καταθέσεων στη Λαϊκή και στην Τράπεζα Κύπρου ή μέτοχοι ή ομολογιούχοι δανειστές των τραπεζών αυτών. Οι ενδιαφερόμενοι ιδιώτες και εταιρίες θεωρούν ότι η εφαρμογή των μέτρων που συμφωνήθηκαν με τις κυπριακές αρχές προκάλεσε σημαντική μείωση της αξίας των καταθέσεών τους, των μετοχών τους ή των ομολόγων τους. Ως εκ τούτου, άσκησαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αγωγές λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης κατά, μεταξύ άλλων, της Ευρωομάδας, με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν λόγω των μέτρων αυτών.

Με αποφάσεις του της 13ης Ιουλίου 2018, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις εν λόγω αγωγές αποζημίωσης με το σκεπτικό ότι δεν πληρούται η προϋπόθεση του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση³. Απέρριψε επίσης τις ενστάσεις απαραδέκτου που το Συμβούλιο είχε προβάλει όσον αφορά τις αγωγές αποζημίωσης που είχαν ασκηθεί κατά, μεταξύ άλλων, της Ευρωομάδας, κρίνοντας ότι η Ευρωομάδα είναι οντότητα της

¹ Άτυπη σύνοδος των υπουργών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ.

² Απόφαση 2013/236/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Απριλίου 2013, που απευθύνεται στην Κυπριακή Δημοκρατία σχετικά με ειδικά μέτρα για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης (ΕΕ L 141, σ. 32).

³ Αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 2018, [T-680/13](#), K. Chrysostomides & Co. κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ. και [T-786/14](#), Μπουρδούβαλη κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ., βλ. ΑΤ αριθ. [108/18](#).

Ένωσης ιδρυθείσα τυπικώς με τις Συνθήκες και προοριζόμενη να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης.

Με τις αιτήσεις αναίρεσης που το Συμβούλιο άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου τίθεται το ζήτημα του χαρακτηρισμού της Ευρωομάδας ως «θεσμικού οργάνου» κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης⁴ και, επομένως, της αρμοδιότητας των δικαστηρίων της Ένωσης να εκδικάζουν αγωγές αποζημίωσης που ασκούνται κατά του οργανισμού αυτού, σχετικά με ενδεχόμενες ζημίες προκληθείσες από πράξεις του που φέρονται να είναι ζημιογόνες.

Με τις σημερινές προτάσεις του, **ο γενικός εισαγγελέας Giovanni Pitruzzella προτείνει στο Δικαστήριο να αναιρέσει τις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά το μέρος που απέρριψαν τις ενστάσεις απαραδέκτου που το Συμβούλιο είχε προβάλει όσον αφορά την Ευρωομάδα.**

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, για να εξακριβωθεί αν η Ευρωομάδα μπορεί να χαρακτηριστεί ως «θεσμικό όργανο της Ένωσης», πρέπει να εξεταστούν η νομική φύση του οργανισμού αυτού και η θέση του στο θεσμικό πλαίσιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ONE)⁵.

Για τον σκοπό αυτόν, **αναλύοντας τη συνταγματική αρχιτεκτονική της ONE υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου**, ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει, ευθύς εξ αρχής, ότι η **Ευρωομάδα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως όργανο της Ένωσης για τους σκοπούς άσκησης προσφυγής ακυρώσεως**⁶.

Αναλύοντας, στη συνέχεια, **τη δημιουργία του οργάνου αυτού, τα καθήκοντά του και τη συγκεκριμένη λειτουργία του**, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι η **επιρροή που ασκεί η Ευρωομάδα παραμένει αμιγώς πολιτική**. Συγκεκριμένα, **ως άτυπος οργανισμός**, η Ευρωομάδα όχι μόνο δεν διαθέτει δικές της αρμοδιότητες, αλλά δεν έχει ούτε εξουσία επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη υλοποίησης από τα μέλη της των συμφωνηθέντων πολιτικών στόχων.

Όσον αφορά τη **νομική φύση και τον συνταγματικό χαρακτηρισμό της Ευρωομάδας, το όργανο αυτό λειτουργεί ως «γέφυρα» μεταξύ του εθνικού επιπέδου, του ενωσιακού επιπέδου, καθώς και του διακυβερνητικού επιπέδου το οποίο βρίσκεται εκτός του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης**. Συγκεκριμένα, πρέπει να θεωρηθεί οργανισμός που αποτελεί ιδιαίτερη έκφραση του διακυβερνητισμού ο οποίος χαρακτηρίζει τη συνταγματική αρχιτεκτονική της ONE. **Η Ευρωομάδα, η οποία σχεδιάστηκε ως αμιγώς διακυβερνητικό όργανο, στο περίπλοκο πλαίσιο του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών που ανήκουν στην ONE, επιτελεί λειτουργία σύνδεσης της κρατικής σφαίρας με τη σφαίρα της Ένωσης**. Η Συνθήκη της Λισσαβώνας αναγνώρισε την ύπαρξη του οργανισμού αυτού, ο οποίος βρίσκεται εκτός του νομικού πλαισίου της Ένωσης, και επισημοποίησε τη συμμετοχή της Επιτροπής και της ΕΚΤ στις εργασίες του, αλλά δεν είχε την πρόθεση να μεταβάλει τη νομική φύση του, η οποία συνδέεται με τον ρόλο του ως «γέφυρας» μεταξύ των κρατών μελών και της Ένωσης.

Συναφώς, τα δικαστήρια της Ένωσης δεν είναι αρμόδια να εκδικάζουν αγωγές αποζημίωσης που ασκούνται κατά του οργανισμού αυτού σχετικά με ενδεχόμενες ζημίες που προκλήθηκαν από

⁴ Άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

⁵ Η ONE χαρακτηρίζεται από «ασύμμετρη» συνταγματική αρχιτεκτονική όσον αφορά τα δύο στοιχεία που την απαρτίζουν, δηλαδή τη νομισματική πολιτική και την οικονομική πολιτική. Μολονότι, από τη μια πλευρά, στην Ένωση έχει παρασχεθεί αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά τη νομισματική πολιτική των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ, από την άλλη πλευρά, ο έλεγχος των οικονομικών πολιτικών παραμένει αρμοδιότητα των κρατών μελών. Ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών πραγματοποιείται σε τομέα ο οποίος κατ' ανάγκη συνεπάγεται τρία διακριτά επιχειρησιακά επίπεδα: το εθνικό επίπεδο, το ενωσιακό επίπεδο και το διακυβερνητικό επίπεδο. Επομένως, μπορεί να αποδειχθεί κάπως δυσχερής ο σαφής διαχωρισμός μεταξύ των πράξεων που εκδίδονται σε διακυβερνητικό επίπεδο και των πράξεων που εκδίδονται σε ενωσιακό επίπεδο και, κατά συνέπεια, επίσης μεταξύ των διακυβερνητικών οργανισμών και των οργάνων της Ένωσης. Στη νομολογία του, το Δικαστήριο πάντοτε επιδίωκε να διατηρήσει τη λεπτή συνταγματική και θεσμική ισορροπία.

⁶ Σκέψη 61 της απόφασης του Δικαστηρίου της 20ής Σεπτεμβρίου 2016 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις [C-105/15 P έως C-109/15 P](#), Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, βλ. ΑΤ αριθ. [102/16](#).

πράξεις της Ευρωμάδας που φέρεται ότι ήταν ζημιογόνες. Κατά συνέπεια, **οι αγωγές που άσκησαν πρωτοδίκως οι Κ. Chrysostomides & Co. κ.λπ. και οι Ε. Μπουρδούβαλη κ.λπ. είναι απαράδεκτες κατά το μέρος που στρέφονται κατά της Ευρωμάδας.**

Εντούτοις, όσον αφορά τις απαιτήσεις που συνδέονται με τον σεβασμό της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το γεγονός ότι η Ευρωμάδα δεν χαρακτηρίζεται ως θεσμικό όργανο κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης δεν αποκλείει την ευθύνη της Ένωσης για τα μέτρα με τα οποία το Συμβούλιο και η Επιτροπή εφαρμόζουν τις αποφάσεις του οργάνου αυτού. Οι ενδιαφερόμενοι ιδιώτες και εταιρίες μπορούν να ασκούν αγωγές αποζημίωσης κατά των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, κατά κανόνα δε του Συμβουλίου, που εφαρμόζουν τις συμφωνίες που συνήφθησαν εντός της Ευρωμάδας. Εν προκειμένω, μπορούσε να ασκηθεί αγωγή κατά του Συμβουλίου με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που συνδέεται με την έκδοση της απόφασης 2013/236, καθώς και κατά της Επιτροπής και της ΕΚΤ για την εξέταση της εφαρμογής του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής για την Κύπρο. Επιπλέον, δεν αποκλείεται, σε εξαιρετικές περιστάσεις, να μπορούν να θεωρηθούν καταλογιστέες στην Επιτροπή οι ζημιογόνες συνέπειες ενδεχόμενης αδράνειας της κατά τον έλεγχο της συμβατότητας των αποφάσεων της Ευρωμάδας με το δίκαιο της Ένωσης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582